

моніторингу, оскільки дозволяє сконцентрувати ресурси на тих операціях, що становлять найбільшу загрозу для фінансової стабільності держави та підприємств.

Таким чином, фінансовий моніторинг є ефективною формою фінансового контролю, що забезпечує прозорість фінансових операцій, мінімізацію ризиків та запобігання фінансовим правопорушенням. Його удосконалення та інтеграція з новітніми технологіями є необхідною умовою підвищення фінансової безпеки як на рівні підприємств, так і на рівні держави.

Література:

1. Бортняк В.А. Форми і методи здійснення фінансового контролю в Україні. *Академічні візії*. 2022. Вип. 13. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7514213>
2. Братюк В.П., Нестерова С.В. Роль планування та фінансовий контроль в забезпеченні діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.37>
3. Булатова О.В., Сарбаш С.М. Фінансовий моніторинг як протидія відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. *Академічні візії*. 2023. Вип. 26. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10925445>
4. Винниченко-Кумкова Л.О., Кащук К.В. Фінансовий моніторинг у сфері протидії відмиванню грошей: поняття та міжнародні аспекти. *Молодий вчений*. 2024. № 4(128). С. 151-156.
5. Грабчук І.А. Принципи фінансового моніторингу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 14. С. 62-66.
6. Ярова Ю. Світовий досвід державного фінансового контролю в системі управління державними фінансами. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 5. С. 306-312.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ (КОНТЕЙНЕРНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ)

Воробець Є.О., аспірант*,

Державний торговельно-економічного університет, м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-6253-3672>

У сучасних умовах глобалізації та динамічного розвитку міжнародної торгівлі контейнерні перевезення відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного товарообігу між країнами. Водночас, оптимізація логістичних процесів потребує системного

* Науковий керівник – Мошковська О.А., д.е.н., професор

підходу до управління витратами, що робить управлінський облік ключовим інструментом для підвищення економічної ефективності транспортних операцій. Особливого значення набуває аналіз витрат у розрізі таких методів контейнерних перевезень, як LCL (Less than Container Load) та FCA (Free Carrier), оскільки вони передбачають специфічні фінансові механізми та розподіл відповідальності між учасниками логістичного ланцюга.

Управлінський облік у сфері контейнерних перевезень спрямований на формування аналітичної інформації для прийняття стратегічних та операційних рішень. Він дозволяє контролювати витрати, пов'язані з транспортуванням, обробкою та зберіганням вантажів, що є основними складовими загальної вартості логістичних операцій [3, с. 173].

Основними об'єктами управлінського обліку в логістиці контейнерних перевезень є:

- прямі та непрямі витрати на транспортування (паливні витрати, витрати на завантаження та розвантаження, страхування вантажу);
- адміністративні витрати (організація перевезень, митне оформлення, інформаційні технології);
- витрати на зберігання та обробку контейнерів (термінальні збори, складські послуги, використання обладнання для перевалки вантажів).

Оскільки логістика є капіталомісткою сферою діяльності, раціональне управління витратами сприяє мінімізації фінансових ризиків та покращенню конкурентоспроможності компаній [2].

Формати контейнерних перевезень LCL (Less than Container Load) та FCA (Free Carrier) мають принципові відмінності у структурі витрат та методах їх обліку. LCL передбачає консолідоване перевезення вантажів від різних відправників в одному контейнері, що дозволяє знизити транспортні витрати для малих і середніх партій товарів. Водночас такий підхід створює додаткові витрати, пов'язані з сортуванням, обробкою, консолідацією та деконсолідацією вантажу, а також підвищує ризик пошкодження товарів через спільне транспортування.

На відміну від цього, умова FCA передбачає передачу товару продавцем перевізнику у визначеному місці, після чого всі витрати та ризики переходять на покупця. Це вимагає точного обліку витрат на етапі передачі вантажу, включаючи митні збори, витрати на транспортування до пункту відправлення, страхування та супровід товару. Покупець у цьому випадку має можливість самостійно контролювати подальші логістичні процеси, обираючи оптимальні маршрути та транспортні засоби.

Вибір між LCL і FCA залежить від характеру товару, його обсягів, фінансових можливостей сторін та рівня прийнятних логістичних ризиків. Комплексний аналіз витрат та ефективне застосування методів управлінського обліку дозволяють підприємствам оптимізувати логістичні витрати, мінімізувати фінансові ризики та підвищити конкурентоспроможність на ринку міжнародних перевезень [1, с. 396].

З метою підвищення ефективності логістичних операцій та мінімізації витрат підприємства впроваджують різні підходи до управління витратами:

Використання цифрових технологій та автоматизації – застосування транспортно-логістичних інформаційних систем дозволяє контролювати витрати в режимі реального часу, прогнозувати фінансові витрати та зменшувати ризики непередбачених витрат.

Аналіз варіантів транспортування – порівняння витрат при LCL та FCA допомагає вибрати найбільш економічно вигідний спосіб перевезення для конкретного виду вантажу [2].

Оптимізація логістичних маршрутів – вибір найкоротших або найбільш економічних маршрутів, використання мультимодальних перевезень (комбінування морського, залізничного та автомобільного транспорту).

Консолідація вантажів – зменшення витрат при LCL шляхом об'єднання відправлень різних клієнтів, що дозволяє оптимізувати використання контейнерного простору.

Управління складськими запасами – скорочення витрат на зберігання завдяки використанню Just-in-Time (JIT) та інших стратегій мінімізації складських залишків [1, с. 397].

Ефективне управління витратами у логістиці контейнерних перевезень є важливим чинником забезпечення стабільності та конкурентоспроможності підприємств. Управлінський облік відіграє центральну роль у формуванні фінансової політики компанії, дозволяючи аналізувати витрати, прогнозувати ризики та оптимізувати логістичні процеси [3, с. 175].

Формування собівартості контейнерних перевезень здійснюється за допомогою різних методів калькуляції. ABC-аналіз допомагає розподілити витрати за категоріями на основі важливості операцій, що дозволяє оптимізувати фінансові ресурси. Маржинальний підхід дає змогу аналізувати змінні та постійні витрати для визначення прибутковості кожного перевезення. Також застосовуються методи повного розподілу витрат, які враховують усі складові витратного ланцюга, включаючи паливо, мита, складське зберігання та адміністративні витрати.

Автоматизація управлінського обліку за допомогою сучасних інформаційних систем (TMS, ERP) значно підвищує точність фінансових розрахунків і операційну ефективність. TMS (Transport Management System) дозволяє контролювати транспортні потоки, прогнозувати витрати та автоматизувати розрахунки вартості перевезень. ERP-системи (Enterprise Resource Planning) інтегрують фінансовий, адміністративний і логістичний облік, що сприяє оптимізації ресурсів і забезпечує детальний аналіз витрат. Використання таких технологій дозволяє мінімізувати людський фактор, уникати помилок у розрахунках і підвищувати конкурентоспроможність компаній [2].

На структуру витрат суттєво впливають міжнародні кризи, військові конфлікти та санкції. Вони спричиняють дефіцит контейнерів, затримки в портах, зростання фрахтових ставок і підвищення вартості пального. Крім того, зміни в митному регулюванні та торгових обмеженнях можуть збільшувати адміністративні витрати та ускладнювати процеси доставки. У таких умовах компанії змушені адаптувати свої логістичні стратегії, застосовуючи гнучкі маршрути, альтернативні види транспорту та цифрові рішення для управління ризиками.

Отже, ефективне управління витратами у сфері контейнерних перевезень є ключовим фактором забезпечення економічної стабільності та конкурентоспроможності підприємств в умовах глобалізації. Використання сучасних методів управлінського обліку, автоматизація фінансових процесів та аналіз логістичних витрат дозволяють оптимізувати товарообіг, зменшити фінансові ризики та підвищити прибутковість перевезень. Вплив зовнішніх факторів, таких як міжнародні кризи та зміни у регулюванні, вимагає від компаній адаптивних стратегій та цифрових рішень для забезпечення стабільної роботи в умовах нестабільності світового ринку.

Література:

1. Басанець С.В., Лакомова М.С., Гриценко С.І. Контейнерні перевезення як інструмент розвитку транспортних систем. *Перспективи розвитку території: теорія і практика*: матер. всеукр. науково-практ. конф. здобувачів вищ. освіти і молодих уч. Харків, 2020. С. 396-398.
2. Воробець Є. Управлінський облік витрат в міжнародній логістиці: формування собівартості логістичних послуг. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-2> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4532> (дата звернення: 05.02.2025).
3. Радіонова А., Бікташева А. Ефективність контейнерних перевезень: виклики та перспективи. *Сучасні технології комерційної діяльності і логістики*: зб. матер. IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Київ : КНЕУ, 2024. С. 173-175.